

PEDER LUND

RICHARD SERRA - DRAWINGS

Peder Lund February 18 - April 22, 2017

p. 3 Emil Finnerud, "Direct konfrontasjon," *Natt og Dag*, February 17, 2017

p. 5 Line Ulekleiv, "Den mørke sirkel," *Klassekampen*, March 1, 2017

Direkte konfrontasjon

Den verdenskjente skulptøren Richard Serra viser mindre kjente sider av seg selv.

TEKST EMIL FINNERUD

Compressed Below (2001)
Paintstick on handmade paper
46 x 48 in./ 116.8 x 121.9 cm

Ramble 4-49 (2015)
Litho crayon on paper
35 1/2 x 36 3/4 in./ 90.2 x 93.3 cm

Amerikaneren Richard Serra er mest kjent for sine storskalerte, minimalistiske metallarbeider. Under besøk ved Museet for samtidskunst i Oslo har du sannsynligvis sett en av verkene hans allerede; den seks meter høye, monumentale og rustne skulpturen «Shaf».

Den har siden åpningen av museet stått trygt plassert ved inngangspartiet. Hos galleristen Peder Lund på Tjuvholmen er det derimot tegning som står i fokus. Mer eksperimentell og ukonvensjonell som sådan. Her finnes få spor av farger eller figurer. I verkene til Serra er fenomener som vekt og kraft mer gjeldene. Under tilblivelse kaster kunstneren ofte seg ut i fysisk omgang med både materiale og verktøy.

I anledning utstillingen slo NATT&DAG av en prat med Ruby Paloma, daglig leder hos Peder Lund – et av Norges desidert beste, men på samme tid grovt underkommuniserte gallerier.

Publikum kan kanskje oppfatte tegningene til Serra litt mindre tilgjengelige og interaktive enn skulpturene. Hva er den fundamentale forskjellen mellom skulpturene og tegningene?

– Richard Serra er en av verdens mest kjente skulptører, men han har også hatt en separat, like viktig, tegnepraksis i mer enn 40 år. Som med skulpturene, bør man direkte konfronteres med tegningene og studere teknikk og uttrykk nøye, og fra skiftende synsvinkler. Den fundamentale forskjellen ligger i metoden og verktøyene som benyttes. I motsetning til tegningene er skulpturene langvarige prosesser. Han begynner med en modell, tegner så ingeniørtegninger, og lager videre en modell for støpeprosessen. Det er altså lang vei fra idé til skulptur. Tegningene er derimot et resultat av kunstnerens umiddelbare uttrykk, og er i følge kunstneren en måte å få øyeblikkelig gevinst fra egen innsats.

Hva slags type formalisme og abstraksjon representerer Serra kunsthistorisk?

– Serra beskrives som oftest som en minimalistisk skulptør, men særlig gjennom tegningene kan man se brede kunsthistoriske referansepunkt. Han kan plasseres innen prosesskunst, som ble kjent på slutten av 1960- og 70-tallet. I de tidlige installasjonstegningene fra 1971-73, utforsket Serra søket etter opprinnelsen av persepsjon, initiert av Cézanne ett århundre tidligere. I følge Serra «må alle illusjonistiske strategier unngås». De tidlige tegningene ble ofte stiftet direkte på veggen, og hadde dialog med arkitekturen der de ble montert. Teknikken minnet om renessansens freskomalerier, og de store meksikanske muralistene Rivera, Orozco og Siqueiros.

– Gjennomgående for hele Serras tegnepraksis er at hans arbeider har vært med på å endre tegnefeltet. Hans ukonvensjonelle materialer, monumentale størrelser, og nøye planlagte forhold til arkitekturen i utstillingsrommet har utvidet definisjonen av tegning. De er bygget opp av mange lag med monokromatisk fettstift på lerret eller papir, og forholder seg til problemstillinger som vekt, kraft, bildenes selvrefererende natur, og betrakterens oppfatning av verkene, både de visuelle og de haptiske.

Han ser ut til å ha en hang til sort når det kommer til tegning?

– Serra har skrevet at «å bruke sort er den tydeligste måten å etterlate spor på et hvitt felt, uansett om man bruker bly, kull eller fettstift. Det er også den tydeligste måten å etterlate spor uten å skape assosiative betydninger. Man kan dekke en flate med sort uten å risikere metaforiske og andre feiltolkninger. Et lerret dekket med sort forblir en forlengelse av det å tegne, fordi det er en forlengelse av det å sette spor på lerretet. Å benytte en hvilken som helst annen farge ville være en forlengelse av kolorering, med sine unngåelige allusjoner til naturen» (Richard Serra, «Notes on Drawing», 1994). Serra ser sort som synonymt med et grafisk uttrykk og er interessert i mekaniseringen av en grafisk

«Serra har spøkende referert til dem som 'dårlig propaganda'»

fremgangsmåte. Han er ikke interessert i noe som hentyder til en maleprosess. Han understreker ofte at sort er en egenskap og ikke en kvalitet. Sort er også tyngre og skaper et større volum. Sort reflekterer ikke lys, men absorberer det, og endrer derfor det kunstige og naturlige lyset i et rom.

Selve prosessen med alt fra hvordan man holder fettstift til om man tegner vertikalt eller horisontalt synes å spille en betydelig rolle?

– Det stemmer! Serra jobber med papiret plassert på gulvet, og tegningene krever stor fysisk anstrengelse. I de runde motivene, som «Blanchot» (2009), tvinges et stort stykke fettstift på størrelse med en murstein ned på papiret. Mursteinen dras nedover fra skuldrene og opereres ikke med håndleddene alene. På den måten blir tegningen nærmest en del av kroppens kraftmoment. Buet papp begrenser hvor fettstift tvinges ned på papiret, og holder omkretsen noenlunde under kontroll. Varianter av denne teknikken resulterer i helt forskjellige uttrykk, som for eksempel «Solid #23» (2008), der teknikken inkluderer smeltet fettstift som helles på en hard overflate, en netting, og papiret som presses oppå. Serra jobber likevel bevisst med å minimere sine egne gester og personlighet i tegningene, og ønsker et anonymt uttrykk som ikke forstyrrer betrakteren i å bli bevisst sin egen materialitet i møte med bildene.

Man finner innslag av politikk i flere av titlene hans? «Abstract Slavery» falt spesielt i smak hos meg.

– «Abstract Slavery» er egentlig ikke en utelukkende politisk tittel. Serra har selv sagt at han og to assistenter kom opp med den mens de jobbet med tegningen, som består av enorme lerreter dekket med pigment fra små fettstifter. De forsøkte å lage en abstrakt tegning og arbeidet tok timevis, så de var enige om at prosessen var som slaveri. Serra skrev deretter «abstract slavery» på veggen for å gjøre narr av hva de holdt på med. Flere titler fra 1970- og 80-tallet er klart politiske, men har også et personlig utgangspunkt. Serra har spøkende referert til dem som «dårlig propaganda».

– For eksempel, tegningen «The United States Government Destroys Art» (1989) ble laget som en reaksjon på at den amerikanske regjeringen i 1989 fjernet Serras skulptur «Tilted Arc» (1981) etter en kontroversiell rettsak. Regjeringen hadde selv bestilt verket til å stå foran den føderale bygningen i New York.

Finnes det andre verk av Serra i Skandinavia enn det som står utenfor Museet for Samtidskunst her i Oslo?

– Louisiana museum for moderne kunst i Humlebæk har en steds spesifikk skulptur i sin skulpturpark som ble bygget i 1983-86. Malmö Konsthall har en stor stålskulptur som de fikk i forbindelse med Schyls donasjon i 1983, og tilhører derfor Malmös befolkning. Moderna Museet i Stockholm har to fantastiske litografier fra 1973.

Hva slags planer har galleriet for 2017?

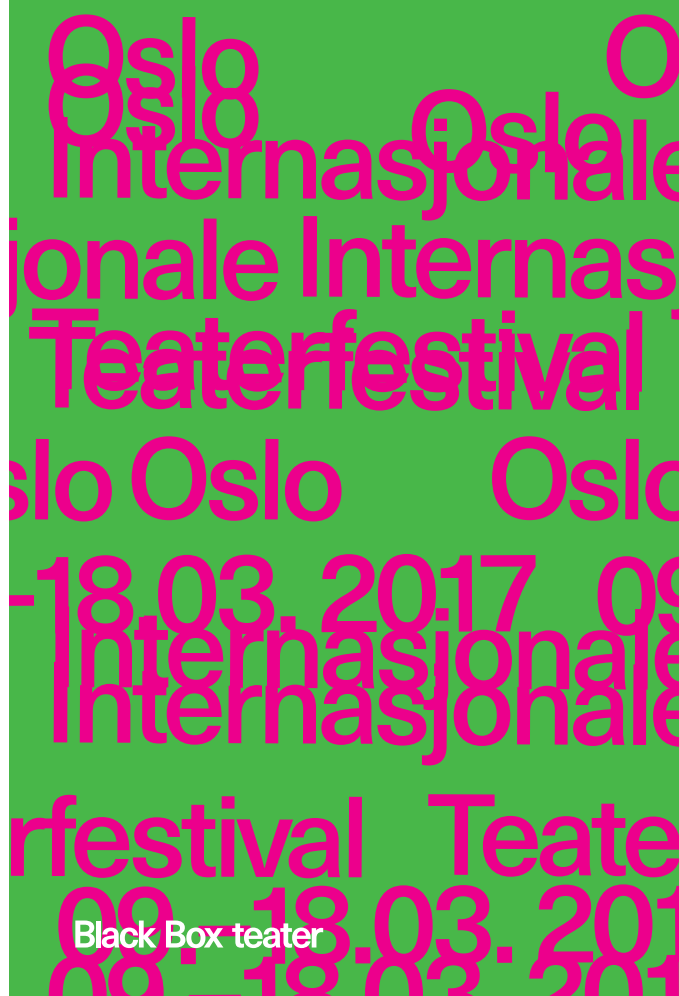
– Etter Serra åpner vi med Ed Ruscha – en sensasjon av en utstilling, som er et resultat av et årelangt vennskap mellom Peder Lund og kunstneren. Ruscha er ansett for å være en av verdens viktigste nålevende kunstnere, og ble kåret av Time Magazine som en av 100 mest innflytelsesrike personer (2013). Vi gleder oss voldsomt! Vi er også i dialog med spennende kunstnere og Estates for høstens program.

Richard Serras «Drawings» vises på Peder Lund, 18. februar – 22.april

**Oslo Internasjonale Teaterfestival
09.–18.03. 2017**

Kate McIntosh (NZ/BE)
Mette Edvardsen (NO)
Lost And Found Productions (NO)
Meg Stuart (US/BE)
Tormod Carlsen (NO)
Nina Santes (FR)
Mårten Spångberg (SE)
Jaamil Olawale Kosoko (US)
Kristinsdottir/Willyson (NO)
Lisa Lie/PONR (NO)
Niko Hafkenscheid / Pablo Castilla /
Hedvig Biong (BE/ES/NO)
Simen Robertsen (NO)
Findlay//Sandsmark (US/NO)
Verk Produksjoner (NO)
Farid Fairuz (RO)
Christopher Brett Bailey (UK)
Ivo Dimchev (BG)

–
I tillegg: festivalbar, klubbkvelder,
samtaler, seminar og boklansering.
Se blackbox.no for fullt program.

«Drawings» bekrefter Serras insistering på verkets kroppslige karakter.

Den mørke sirkel

KUNST

«Drawings»

Richard Serra
Peder Lund, Oslo
Står til 22. april.

ANMELDELSE

Ni representative tegninger fra tredivet år av Richard Serras karriere.

På galleriet Peder Lund på Tjuvholmen i Oslo er det som kunsten opptre i fremvisning fremfor utstilling. Slik er det også med den severdige presentasjonen av den amerikanske storheten Richard Serra (f. 1938) tegninger, som bekrefter kunstnerens insistering på verkets stofflige og kroppslige karakter. Materialites tøyelig-

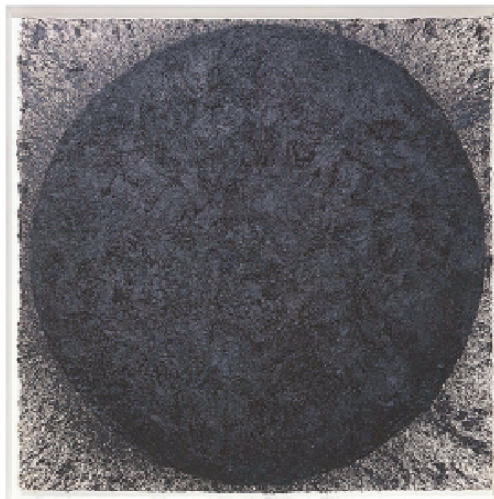
het, taktilitet og bærekraft står i høysetet.

Richard Serras kunstnerskap kan plasseres i et minimalistisk og eksperimentelt grenseland, abstrahert og prosessuelt. Da han på slutten av 1960-tallet kylte smeltet bly i overganger mellom gulv og vegg («Splash»-arbeidene) var det både en skulpturell, romlig undersøkelse og en materiell uttesting av hvordan blyet kunne skifte egenskaper og kile seg inn i rommets blindsoner.

Hans mange monumentale stålskulpturer tar rommet på en drastisk måte, de kan kveile seg rundt betrakteren og ruve over henne som tunge kurvede flak.

Når Peder Lund nå viser ni av hans tegnearbeider, et representativt utvalg med et tidsspenn på tre tiår, befinner disse seg innenfor den samme modernistiske utforskningen av objekt versus bilde, og materiell autonomi versus representasjon.

Tegningen har alltid vært

BEROLIGENDE: Serras «Blanchot» lyser svart og sterkt, og fremkaller fort en følelse av zen. FOTO: © RICHARD SERRA, COURTESY OF PEDER LUND

en parallell aktivitet for Serra, prosessorientert som skulpturene, men med sin egen håndverksmessige utprøving

– papiret bearbejdes og merkes.

De store gestene utelukker ikke et uttrykksfullt register

av interne og dirrende nyanser.

Det solide papiret stikker ut som en naken og følsom glippe i «Weitmar II» (1983) – et liggende format med et mørkt triangel. Smeltet tegnestift er tykt og pastost tegnet eller presset på papiroverflaten. Uttrykket er gjennomgående tett, svart og knudrete som oppsprukne asfalterte flater. De monumentale, bastante formene er arkitektoniske i den forstand at de påvirker og gjør manifest allerede eksisterende romlige strekk, vegger og mulige åpninger.

Det er noe der som uttalt forsøker å tømme seg for referanser, men en tittel som «Blanchot» (2009) er umiskjennelig litterær i sin henvisning til den franske forfatteren Maurice Blanchot. Du kan lett tenke zen i møte med den store svarte sirkelen. Verket lyser svart og sterkt, og det filosofiske grumset finnes øyensynlig også i ytterkantene.

Lise Ulekleiv
kunst@klassekampen.no